

Frihet är att välja

I en pressad situation av tid så svänger jag in med min bil på en bensinstation. ”Måste få någonting i magen, en korv med mos blir bra.” Så kommer jag in i butiken och där står en ung kvinna som skall expediera min korv över disk. Nu kommer frågorna om alla mina val. Det handlar om kokt, stekt eller grillad, stark, söt eller normal, kryddor av alla slag och när vi är uppe i 14 frågor och lika många val så börjar jag bli trött, riktigt trött. Varför alla dessa val för två korvar med mos en vanlig söndag? Korvleverantörskan tittar på och läser mina tankar.

– Det blir många frågor, säger hon och ler vänligt och tålmodigt. Tror jag det, hon som skall stå åtta timmar varje dag och ställa samma frågor till korvhungriga besökare.

Meningen är att jag skall få känna mig som en kung i varje fall under fem minuter medan jag äter min korv. Sedan kommer andra hungriga och då är det inte lika roligt. Tyvärr är alla lika utvalda som jag. De får friheten att välja precis som jag om det skall vara stark, söt eller normal senap. Någonting gnager och på vägen ut är jag återställd till det normala som är att bli en grå figur som går in i övervakningskameran såsom varande ointressant. Jag ser inte ut som en terrorist heller så jag får finna mig i att vara grå och helt normal. Tillbaka till bilen där jag spänner fast mig i säkerhetsbältet. Nu är jag helt ofri, för lagen säger att jag måste vara fastbältad annars blir jag en lagbrytare, en kriminell som blir gråvit. Alla har vi väl missat bältet någon gång. ”Man är väl inte mer än en människa.” Det är väl också normalt att vara mänsklig enligt folktron om man nu får tro på vad folk i allmänhet tycker. Då är det normalt att sitta fastbältad av alla tänkbara regler och lagar. Allt efter vad byråkrater och lagmän tycker om mig och min person som bältas fast i ett galler av regler. Bedömningsmallar för att bedöma mina handlingar och min person. En ständigt pågående ström av tyckande som alltid fastnar vid oväsentligheter som sitter på ytan. Åsikterna kan vara av stark, söt eller normal grad precis som korven och senapen. Det är kanske det som är drivkraften i allt tyckande att få vara härskaren som har rätt att tycka hur som helst om vem som helst utan några spelregler. Det som förr i tiden kallades för moral som var någon form av spelregler för hur man möter sina medmänniskor. Det verkar som om moralen har ersatts av dess motsats. Friheten att slippa moral och anständighet. Friheten att få tycka vad som helst om en annan människa utan att behöva stå ansvarig för vad som sluppit ur den egna munnen. Om det faktiskt är så att sanningen är verklig och inte alternativ. Det jag säger är lögn som drabbar en oskyldig individ. Då har jag faktiskt dödat en bit medmänsklighet och bidragit till att det omänskliga växer i världen. Så vad säger du? Vill du ha den friheten i din hand? Ska det inte räcka att säga ”jag vill ha två korvar med mos, tack” utan frihet?

*Per-Arne Bengtsson, präst i Västanfors Västervåla församling
mejl: per-arne.bengtsson@svenskakyrkan.se*